

Datum: 20 mei 2022

Aan: gemeenteraad

Van: Niels van den Berg

Onderwerp: Nazending mbt rekenkameronderzoek Ondersteuning Huishouden

Geachte gemeenteraad,

A.s. maandag 23 mei behandelt u in de Stedelijke commissie de uitkomst van het rekenkameronderzoek naar de ondersteuning huishouden. Normaal gesproken bent u van het college gewend dat wij voorafgaand aan deze commissie al met een reactie komen op de uitkomst van de Rekenkamer. Graag wacht ik uw inbreng tijdens de bespreking in de Stedelijke Commissie af, zodat ik dit mee kunnen nemen in mijn voorstel aan het college van 1 juni 2022 en u daarover een brief kan sturen na afloop van deze collegevergadering.

Omdat ik me kan voorstellen dat u ter voorbereiding van de stedelijke commissie wilt weten wat mijn standpunt is ten aanzien van de aanbevelingen, schets ik deze hieronder. Waarbij het goed is om op te merken dat, u het uiteindelijke collegestandpunt later van ons toegestuurd krijgt.

1. *Formuleer meetbare beleidsdoelen, zodat er duidelijke uitspraken kunnen worden gedaan over het behalen van die doelen en het beleid tussentijds kan worden bijgesteld op het moment dat streefwaarden niet worden bereikt.*

De beleidsdoelen in de Wmo zijn gericht op het bevorderen van de zelfredzaamheid en participatie. Het Sociaal Cultureel Planbureau heeft in 2018 geconstateerd dat dit de uitvoering van de Wmo lastig maakt, omdat deze doelen moeilijk meetbaar zijn.

In het eindrapport van de rekenkamer lees ik dat de Rekenkamer adviseert om te werken met de richtlijnen van het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg) om voor inwoners te verduidelijken welke ondersteuning zij kunnen verwachten. De gemeente Enschede werkt reeds met deze richtlijnen. In het, in 2019 door uw raad vastgestelde, beleid staat dat we werken met het objectieve normenkader van HHM¹ en CIZ.

¹ Bureau HHM helpt gemeenten bij het aanpassen van de regelgeving en het beleid rond Huishoudelijke Ondersteuning

Ook beveelt de rekenkamer aan om de cliëntervaring te meten en daarop te sturen. Een belangrijk instrument om te kijken of de doelen, volgens de beleving van de inwoner, worden behaald is het cliëntervaringsonderzoek dat jaarlijks aan uw raad wordt aangeboden.

2. *Houd bij het opstellen van de (meerjaren)begroting rekening met mogelijke verdere kostenstijgingen voor de Ondersteuning Huishouden.*

Van een aantal ontwikkelingen, zoals de invoering van het abonnementstarief (sinds 1-1-2020), is niet altijd nauwkeurig te voorspellen wat het effect is voor de gemeentebegroting. Ook ontwikkelingen in de Wet Langdurige Zorg waarbij steeds minder mensen in aanmerking komen voor een verblijfsplek hebben invloed op de vraag naar Wmo-ondersteuning. De VNG heeft in samenwerking met onder andere de gemeente Den Haag en Kennispunt Twente een voorspelmodel ontwikkeld voor de Wmo. Dit model is gebaseerd op demografische en sociaaleconomische ontwikkelingen van wijken en gemeenten. Wetswijzigingen of mogelijke toekomstige juridische uitspraken zijn geen onderdeel van dit model. Wanneer we voor Enschede kijken, voorspelt dit model in 2025 een toename van het aantal cliënten met 31% ten opzichte van 2020. Te voorspellen ontwikkelingen worden meegenomen in de begroting. Het is aan uw raad om hier vervolgens een besluit over te nemen.

3. *De gemeente moet haar verantwoordelijk nemen en ervoor zorgen dat de onduidelijkheid die is ontstaan als gevolg van de door haar gekozen werkwijze – sturen op resultaat – wordt opgelost. Dit komt de rechtszekerheid van de cliënt ten goede en biedt meer mogelijkheden tot maatwerk. Zolang er niet meer duidelijk is over mogelijk nieuwe wetgeving van de rijksoverheid op dit punt, is het verwijzen naar een dergelijke nieuwe regeling als rechtvaardiging van de gekozen werkwijze ongewenst.*

Naast het rekenkameronderzoek heeft het college, in voorbereiding op de aanbesteding, onderzoek gedaan naar wat er nodig is om te komen tot een toekomstbestendige inrichting van de ondersteuning huishouden in de contracten die starten op 1 januari 2024. In dit onderzoek is gekeken naar de uitkomsten van de commissie Menselijke Maat en het Rekenkameronderzoek. Maar ook zijn er gesprekken gevoerd met inwoners, toegangsmedewerkers, zorgaanbieders, welzijnspartijen, wijkverpleging, andere gemeenten en deskundigen uit het land.

Ik begrijp dat het belangrijks is voor inwoners en zorgaanbieders om dezelfde informatie te ontvangen. Zodat de aanbieder weet welke ondersteuning hu van de aanbieder kan verwachten. De aanbieder krijgt vervolgens een opdracht met dezelfde activiteiten en dezelfde hoeveelheid uur per activiteit. Om dit te realiseren ga ik aan het college voorstellen om de volgende aanbesteding inspanningsgericht in te kopen. Dat betekent dat de aanbieder per uur wordt betaald voor de geleverde ondersteuning.

Uw Rekenkamercommissie wijst op de verwachte wetswijziging. Inmiddels heeft, op 28 maart 2022, van Staatssecretaris van Ooijen aan de Tweede kamer beloofd om voor het komende zomerreces de Tweede Kamer te informeren over de totstandkoming van een wetswijziging die resultaatgericht werken in combinatie met voldoende zekerheid voor de inwoner mogelijk maakt. De verwachting is dat deze wetswijziging op zijn vroegst in 2025 in werking treedt en dat medio 2027 de eerste jurisprudentie te verwachten valt. Deze ontwikkeling ondersteunt de keuze voor inspanningsgerichte financiering.

4. *Zorg voor een goede naamsbekendheid en herkenbaarheid van de Wijkwijzers.*

Inwoners met vragen kunnen terecht bij fysieke Wijkwijzers, maar ook bij de digitale Wijkwijzer via de website of de telefonische Wijkwijzer. Belangrijk is dat inwoners weten waar zij terecht kunnen met een vraag. Ik zal daarom het college voorstellen om deze aanbeveling mee te nemen in de ontwikkeling van de wijkwijzers, de opdracht van welzijnspartners in het kader van Nieuw Enschedees Welzijn (NEW), de opdracht van de wijkteams en de nieuwe inkoop van maatwerkvoorzieningen zoals ondersteuning huishouden en begeleiding.

5. *Wees voorbereid op toekomstige ontwikkelingen die invloed zullen hebben op de Ondersteuning Huishouden.*

In het kader van de nieuwe aanbesteding werken we aan een toekomstbestendige vorm die past bij de uitdagingen waar de gemeente voor staat. We zien een toenemende vraag, zowel in aantal als in zwaarte. Ook zien we een afname van het beschikbare personeel en is het een uitdaging om het stelsel betaalbaar te houden. Deze uitdagingen vormen de basis voor de nieuwe aanbesteding en de bijbehorende implementatie. Ook vormt dit de basis voor andere beleidsontwikkelingen, zoals het versterken van de sociale basis en samenwerking met Menzis en Menzis Zorgkantoor.

Ik hoop u hiermee inzage te hebben gegeven in de wijze waarop ik aan het college een voorstel wil doen.

Met vriendelijke groet,
Niels van den Berg
Wethouder